

Reactie op artikel “Statenleden met landbouwbelangen stemmen mee over stikstofbeleid” van 30 juni 2022 om 22:30, NRC.nl

In het artikel in de NRC is te lezen dat “18 statenleden hebben zich mogelijk schuldig gemaakt aan belangenverstrengeling door mee te stemmen over stikstofmoties”, omdat: “deze politici een professionele achtergrond hebben in de landbouw en daarom mochten zijn niet meestemmen over provinciale regelingen en moties waarbij zij een belang hadden”, “daarnaast bekleden 8 van de 18 nog een betaalde of onbetaalde functie bij een belangenorganisatie zoals LTO.”.

Besluitvorming in de Provincie doet ertoe en raakt inwoners. Statenleden zijn gekozen leden die door te stemmen het publieke belang dienen. In sommige gevallen mogen Statenleden niet meestemmen. Een lid van Provinciale Staten neemt niet deel aan de stemming over: een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken (artikel 28 Provinciewet).

Rechterlijke uitspraken hebben deze bepalingen inmiddels nader uitgelegd. Een belangrijke uitspraak is de uitspraak in 2013 “Graft-De Rijk”. Met het begrip "persoonlijk" is blijkens de wetgeschiedenis van de totstandkoming van artikel 2:4 van de Awb (Kamerstukken II, 1988/89, 21 221, nr. 3, blz. 55) bedoeld op ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te behartigen.

Volgens de uitspraak Graft-De Rijk is hiervan sprake indien een volksvertegenwoordiger tevens belanghebbende is volgens artikel 1:2, eerste lid, Awb. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.

In haar uitspraken benadrukt de Afdeling dat de beperking van het stemrecht strikt dient te worden uitgelegd. Een andere opvatting zou afbreuk doen aan de taak en de fundamentele rechten van een gekozen volksvertegenwoordiger en daarmee aan het democratisch proces. De redeneerlijn uit de zaak Graft-De Rijk is na 2013 voortgezet. Onder meer in 2021 in de zaak ‘Baarn’ (ABRvS 12 mei 2021). Ook daar bevestigt de Afdeling dat in het licht van de Provinciewet restrictief moet worden omgegaan met een beperking van het meebeslisrecht van een volksvertegenwoordiger.

Er wordt gesuggereerd dat een Statenlid niet mag meestemmen als hij/zij ook een agrarisch ondernemer of lid van het LTO is. De aangenomen moties in de Provincie over het Stikstofbeleid gaan alle agrarische ondernemers in de provincie aan en niet alleen de Statenleden, tevens agrarisch ondernemer. In deze gevallen zijn Statenleden (nog) geen belanghebbende in de zin van de Awb. Mochten er concrete uitkoopregelingen aan de orde komen in de Staten dan kan dit veranderen, namelijk dat Statenleden dan mogelijk wel persoonlijk in hun belangen getroffen worden.